

Sygn. akt VIII GC 176/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kądziołka

Protokolant: Eliza Sandomierska

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Dobrej (...)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w A. i Gminie K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych solidarnie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. i Gminy K. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Dobrej (...) kwotę 112.689,16 zł (sto dwanaście tysięcy sześćset osiemdziesiąt dziewięć złotych szesnaście groszy),

I. - z odsetkami od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. w wysokości odsetek ustawowych od dnia 16 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

I. - z odsetkami od pozwanej Gminy K. w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 13 lutego 2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 12.852 zł (dwanaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 176/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Dobrej (...) wniosła 1 kwietnia 2016 r. pozew przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w A. i Gminie K. o zapłatę solidarnie kwoty 112.689,16 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 16 października 2015 r., a także domagała się zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania.

Uzasadniając roszczenie wskazała, że jako podwykonawca spółki (...) realizowała roboty budowlane w ramach zadania określonego jako „Zagospodarowanie skweru w K. Ł.”, którego inwestorem była Gmina K.. W ramach zawartej przez powódkę z pozwaną umowy nr (...) powódka zobowiązała się m.in. do dostawy i montażu wyposażenia placu zabaw, dostawy elementów małej architektury bez montażu oraz dostawy i nadzoru nad montażem areny sportowej, a w zamian miała otrzymać wynagrodzenie stanowiące 100% wartości kontraktu, tj. 112.689,16 zł brutto, na podstawie

wystawionej faktury, w terminie 30 dni od jej doręczenia; treść umowy została przy tym zaakceptowana przez inwestora. Nadto pozwana zamówiła od powódki dodatkowe usługi polegające na montażu areny A. (...) za kwotę brutto 4.551 zł. Następnie wykonane przez powódkę roboty zostały odebrane przez pozwaną, powódka wystawiła faktury VAT nr (...) na kwoty odpowiednio 112.689,16 zł brutto i 4.551 zł brutto, przy czym faktura nr (...) została zapłacona przez pozwaną, a faktura nr (...) nie, pomimo wezwania do jej uiszczenia. Z uwagi na brak zapłaty powódka zwróciła się także o zapłatę do pozwanego inwestora, który także nie uiścił żądanej kwoty.

Pozwane złożyły odpowiedź na pozew, kwestionując roszczenie powódki i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia na ich rzecz kosztów postępowania.

Pozwana spółka (...) ograniczyła się jednocześnie w prezentacji swojego stanowiska do ogólnego zaprzeczenia twierdzeniom pozwu oraz zakwestionowania tego, że powódka wykonała umowę, wobec czego pozwana nie przyjęła i nie zaksięgowała wystawionej przez powódkę faktury.

Z kolei obszerniejszą argumentację przedstawił pozwany inwestor - Gmina K., z jednej strony kwestionując swoje współuczestnictwo w sprawie po stronie pozwanej wraz ze spółką (...), z drugiej – kwestionując właściwość miejscową Sądu Okręgowego w Szczecinie, gdyż Sąd ten jest właściwy jedynie dla pozwanego wykonawcy, od którego powódka wywodzi swoje roszczenie na podstawie umowy, nie zaś dla pozwanego inwestora, wobec którego roszczenie opiera na ustawie.

Przedstawiając dalszą argumentację i wdając się w spór co do istoty sprawy Gmina K. podniosła z kolei, że umowa między powódką a pozwaną spółką (...) według niej nie jest umową o roboty budowlane, wobec czego art. 647¹ § 5 k.c. nie znajduje tu zastosowania. Pozwana gmina zakwestionowała też, aby ewentualnie podstawę jej odpowiedzialności mógł stanowić art. 143c ust. 1 p.z.p., gdyż przepis ten dotyczy jedynie procedury dokonywania i wykonywania zamówień publicznych u zamawiającego i nie kształtuje samodzielnej odpowiedzialności prawnej zamawiającego (inwestora), tak jak art. 647¹ k.c., a nawet gdyby przyjąć, że art. 143c ust. 1 p.z.p. przesądza o odpowiedzialności pozwanej gminy jako zamawiającego (inwestora), to i tak należałoby zastosować wówczas art. 143b ust. 8 p.z.p. (ewentualnie art. 143b ust. 5 p.z.p.), a wymogów określonych tym przepisem nie dopełniono w siedmiodniowym terminie zawitym. Nadto odpowiedzialność pozwanej gminy byłaby wówczas odpowiedzialnością gwarancyjną, a nie solidarną, wobec czego aktualizowałyby się dopiero po nieskutecznej egzekucji od pozwanej spółki (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Dobrej (...) oraz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w A. są przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie budownictwa. Prokurentem samoistnym spółki (...) jest obecnie B. P..

Gmina K. postanowiła zrealizować inwestycję określaną jako „Zagospodarowanie skweru w K. Ł.” i w tym celu zawarła ze spółką (...) - w trybie ustawy – Prawo zamówień publicznych - umowę nr (...).04.2015, obejmującą wykonanie robót budowlanych niezbędnych do oddania obiektów określonych dokumentacją projektową stanowiącą załącznik nr 1, (...) stanowiącym załącznik nr 2, ofertą wykonawcy stanowiącą załącznik nr 3 oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej i obowiązującymi w Polsce przepisami prawa powszechnie obowiązującego i w terminie określonym umową. Dalej w umowie zadanie wykonawcy określano „robotami budowlanymi”. Zamiar wykonania tych robót – obejmujących także wzniesienie placu zabaw – został również zgłoszony w trybie art. 30 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane Staroście (...).

Dowody: umowa nr (...).04.2015 (k. 19-34v);

informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS spółki (...) (k. 13-16);

informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS spółki (...) (k. 115-120);

pismo z 9.05.2017 r. (k. 387-388);

zgłoszenie z 7.11.2014 r. (k. 389-390).

Dnia 10 lipca 2015 r. spółka (...) (reprezentowana przez B. P.) zamówiła od spółki (...) montaż areny A. (...) za kwotę 3.700 zł netto (4.551 zł brutto), który miał nastąpić w terminie około 4 do 5 tygodni od złożenia zamówienia, a wynagrodzenie miało być płatne w terminie 30 dni od daty montażu areny.

Dowód: potwierdzenie zamówienia z 10.07.2015 r. (k. 40).

Dnia 31 lipca 2015 r. (...) sp. z o.o. (określana jako „wykonawca”) zawarła ze (...) sp. z o.o. (określaną jako „zamawiający”) umowę nr (...), której przedmiot określono w § 1 ust. 1 jako dostawę i montaż urządzeń placu zabaw oraz dostawę i nadzór nad montażem areny sportowej na skwerze w K. Ł., których specyfikację, ilość i parametry techniczne zawiera załącznik nr 1 do umowy.

Z kolei w ust. 2 wykonawca (spółka (...)) oświadczyła, że urządzenia placu zabaw, o których mowa w ust. 1, będą spełniać wymogi P. Normy PL- (...) -1 a ich montaż odbędzie się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

W § 2 strony postanowiły, że termin realizacji przedmiotu umowy wynosił będzie 5 tygodni od dnia złożenia zamówienia, chyba że uniemożliwią to warunki pogodowe lub czynniki wynikające z działania siły wyższej. W takim przypadku strony miały ustalić nowy termin realizacji przedmiotu umowy, dogodny dla obu stron.

Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy za realizację jej przedmiotu spółka (...) miała otrzymać wynagrodzenie określone w załączniku nr 1 (suma netto za wszystkie pozycje wskazane w tym załączniku wynosiła 115.800 zł, przy (...) spółka (...) udzieliła spółce (...) rabatu w łącznej kwocie 24.182,80 zł, tak że cena netto za całe zamówienie wynosiła 91.617,20 zł, a cena brutto – 112.689,16 zł). Ust. 2 stanowił zaś, że wartość przedmiotu umowy obejmuje zakup urządzeń placu zabaw, ich dostawę, montaż na miejscu wyszczególnionym w § 1 ust. 1, zgodnie z zagospodarowaniem z załącznika nr 3.

Warunki płatności strony określiły w § 4 umowy: wynagrodzenie umowne w kwocie 112.689,16 zł brutto miało zostać uregulowane na podstawie faktury wystawionej przez spółkę (...) w terminie 30 dni od jej dostarczenia. Specyfikacja i inne dokumenty pozwalające na identyfikację urządzeń placu zabaw i ich deklaracje zgodności miały zostać dostarczone przez spółkę (...) najpóźniej w dniu odbioru przedmiotu umowy (ust. 2).

Z kolei w § 4 ust. 3 wskazano, że warunkiem przystąpienia do prac określonych umową jest zgłoszenie przez spółkę (...) spółki (...) gminie K. jako podwykonawcy oraz uzyskanie pisemnej zgody inwestora na zawarcie tejże umowy przed przystąpieniem do pracy, jednak nie później niż do 11 sierpnia 2015 r.

W § 5 ust. 1 spółka (...) zagwarantowała, że przedmiot umowy zostanie przekazany spółce (...) w stanie wolnym od wad, tak prawnych jak i fizycznych, oraz w ilości określonej umową, zaś w ust. 2 wskazano, że spółka (...) jest zobowiązana przystąpić do czynności odbiorowych przedmiotu umowy niezwłocznie po zgłoszeniu przez spółkę (...) zakończenia realizacji tego przedmiotu.

§ 8 ust. 2 umowy stanowił, że jej treść może zostać zmieniona jedynie z zachowaniem pod rygorem nieważności firmy pisemnej, zaś w ust. 5 wskazano, że sądem właściwym jest właściwym miejscowo dla siedziby spółki (...) (tj. w S.).

W § 8 ust. 6 zaznaczono, że integralną część umowy stanowią załącznik nr 1 – specyfikacja materiałów/ilość/ceny/parametry techniczne; załącznik nr 2 – wzór dokumentu gwarancji jakości udzielonej przez wykonawcę na urządzenia określone przedmiotem umowy; załącznik nr 3 – zagospodarowanie terenu – graficzne rozmieszczenie urządzeń zabawowych.

Fakty niesporne, a nadto dowody: umowa nr (...) (k. 35-36, 178-180);

załącznik nr 1 do umowy nr (...) (k. 36v, 183);

załącznik nr 2 do umowy nr (...) (k. 37-37v, 181-182);

załącznik nr 3 do umowy nr (...) (k. 38, 184).

Pismem z 17 sierpnia 2015 r. gmina K. poinformowała spółkę (...), że akceptuje umowę nr (...) z podwykonawcą (...) sp. z o.o., która wpłynęła 11 sierpnia 2015 r., obejmującą swym zakresem dostawę i montaż urządzeń placu zabaw oraz areny sportowej, z zastrzeżeniem, że wynagrodzenie dla podwykonawcy nie przekracza wartości wynagrodzenia wykonawcy według kosztorysu ofertowego.

Fakt niesporny, a nadto dowód: pismo z 17.08.2015 r. (k. 39).

Prace określone zamówieniem z 10 lipca 2015 r. oraz umową nr (...) z 31 lipca 2015 r. zostały wykonane przez spółkę (...). Rozpoczęcie robót zostało przy tym przesunięte o jeden tydzień z uwagi na to, że spółka (...) nie miała w pierwotnie umówionym terminie zgody gminy K. na podwykonawcę.

Dowody: zeznania świadka M. S. (k. 311-311v);

zeznania świadka M. Ł. (k. 372v-373v, 377);

zeznania świadka A. S. (k. 373v-374, 377);

zeznania świadka M. N. (k. 374-375, 377);

zeznania świadka B. P. (k. 391-391v, 393).

Dnia 24 sierpnia 2015 r. sporządzono podpisany ostatecznie przez prokurenta spółki (...) oraz przez reprezentantów spółki (...) protokół technicznego odbioru robót obejmujących dostawę i montaż szeregu wymienionych w nim urządzeń placu zabaw oraz dostawę areny A., a także protokół technicznego odbioru robót obejmujących montaż areny A..

W protokołach wskazano, że po dokonaniu oględzin wykonanych robót strony potwierdzają, że roboty zostały wykonane zgodnie z zamówieniem.

Protokoły zostały podpisane przez prokurenta spółki (...) w późniejszym terminie, a następnie ich skany przesłano e-mailem spółce (...), gdyż spółka (...) nie skierowała żadnego swojego przedstawiciela do dokonywania odbiorów, które przedstawiciele L. P. w tej sytuacji przeprowadzili bez udziału drugiej strony.

Czynności te obserwowały dwie pracownice gminy K., które nie podpisały jednak protokołów, ponieważ gmina nie była stroną umowy z L. P..

Spółka (...) ani gmina K. nie składały żadnych zastrzeżeń co do jakości wykonanych przez L. P. prac.

Dowody: protokół technicznego odbioru robót z 24.08.2015 r. (k. 169, 170, 41);

protokół technicznego odbioru robót z 24.08.2015 r. (k. 168, 42);

korrespondencja e-mail z okresu od 20.01.2016 r. do 27.01.2016 r. (k. 175-177);

korrespondencja e-mail z 24.03.2016 r. (k. 187);

zeznania świadek M. Ł. (k. 372v-373v, 377);

zeznania świadka A. S. (k. 373v-374, 377);

zeznania świadka M. N. (k. 374-375, 377);

zeznania świadka B. P. (k. 391-391v, 393)

Dnia 31 sierpnia 2015 r. spółka (...) wystawiła spółce (...) faktury: nr (...) na kwotę brutto 112.689,16 zł i nr (...) na kwotę brutto 4.551 zł. Termin zapłaty obu faktur określono na 45 dni, tj. na dzień 15 października 2015 r. Pierwsza z faktur została wystawiona za dostawę i montaż szeregu urządzeń placu zabaw określonego umową nr (...), a druga dotyczyła montażu areny A..

Faktury doręczono w dniu 1 września 2015 r.

Dowody: faktura nr (...) (k. 43);

faktura nr (...) (k. 44);

collection manifest z 1.09.2015 (k. 45).

Dnia 8 stycznia 2016 r. spółka (...) skierowała do spółki (...) wezwanie do zapłaty łącznej kwoty 117.240,16 zł (w tym 112.689,16 zł z faktury nr (...) i 4.551 zł z faktury nr (...)), w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania.

Wezwanie zostało odebrane przez spółkę (...) dnia 13 stycznia 2016 r.

Dowody: wezwanie do zapłaty z 8.01.2016 r. (k. 47);

potwierdzenie odbioru z 13.01.2016 r. (k. 48-49).

Dnia 13 stycznia 2016 r. spółka (...) jako podwykonawca skierowała – wobec braku zapłaty ze strony spółki (...) jako wykonawcy – do gminy K. jako inwestora wezwanie do zapłaty kwoty 117.240,16 zł, w terminie 7 dni od jego doręczenia, wskazując jakiej umowy dotyczy żądanie oraz na podstawie jakich faktur domaga się zapłaty.

Gmina wskazane wezwanie otrzymała 18 stycznia 2016 r., a pismem z 20 stycznia 2016 r. (podpisanym przez wójta S. C.) zwróciła się o przesłanie przez spółkę (...) pisemnego oświadczenia, że nie otrzymała od wykonawcy (...) sp. z o.o. wynagrodzenia w wysokości określonej w wezwaniu.

Dowody: wezwanie do zapłaty z 13.01.2016 r. (k. 53-54);

potwierdzenie nadania z 13.01.2016 r. (k. 55-56);

pismo z 20.01.2016 r. (k. 57).

Dnia 20 stycznia 2016 r. spółka (...) skierowała do gminy K. pisemne oświadczenie, zgodnie z którym nie otrzymała do tego dnia od wykonawcy – spółki (...) – wynagrodzenia w wysokości 117.240,16 zł brutto z tytułu dostawy i montażu wyposażenia placu zabaw, dostawy elementów małej architektury bez montażu oraz dostawy i nadzoru nad montażem areny sportowej, w oparciu o umowę nr (...), zawartą z wykonawcą oraz wystawionych na jej podstawie faktur nr (...), a które to prace zostały wykonane w ramach zawartej przez gminę z wykonawcą umowy o roboty budowlane dotyczące inwestycji określanej jako „Zagospodarowanie skweru w K. Ł.". Wskazała też, że z uwagi na nieuiszczenie wynagrodzenia przez wykonawcę spółka (...) jako podwykonawca może żądać zapłaty od inwestora – Gminy K..

Dowody: pismo z 20.01.2016 r. (k. 58);

potwierdzenie nadania z 21.01.2016 r. (k. 59-60);

oświadczenie z 20.01.2016 r. (k. 46);

Dnia 21 stycznia 2016 r. spółka (...) skierowała do spółki (...) ponowne wezwanie do zapłaty kwoty 117.240,16 zł. Wezwanie doręczono 25 stycznia 2016 r.

Dowody: wezwanie do zapłaty z 21.01.2016 r. (k. 50);

potwierdzenie odbioru z 25.01.2016 r. (k. 51-52).

Tego samego dnia - 21 stycznia 2016 r. - gmina K. zwróciła się do spółki (...) o wskazanie podstawy prawnej żądania zapłaty na podstawie umowy nr (...) z 31.07.2015 r. Kolejnym pismem z tego dnia – z uwagi na niezgodność terminów zapłaty określonych w kopii umowy przekazanej do akceptacji oraz w fakturze załączonej do wezwania do zapłaty – gmina K. zwróciła się o przedstawienie aneksu do umowy zmieniającego termin płatności oraz o kopie protokołu odbioru wykonania przedmiotu umowy.

Spółka (...) ustosunkowała się do pism gminy K. pismem z 26 stycznia 2016 r. (wysłanym 27 stycznia 2016 r.), w którym wskazała jako podstawę prawną żądania art. 647¹ § 5 k.c., oraz przedstawiła wywód prawny, zgodnie z którym wykonane na podstawie umowy nr (...) prace stanowiły przedmiot umowy o roboty budowlane – jednocześnie powołując się na art. 3 pkt 4 ustawy – Prawo budowlane.

W dalszej korespondencji spółka (...) wskazała jako ewentualną inną podstawę swojego roszczenia skierowanego wobec gminy K. art. 143c ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Wraz z pismem z dnia 29 stycznia 2016 r., wysłanym za pośrednictwem poczty w tej samej dacie, spółka (...) wysłała Gminie K. oczekiwane przez nią dokumenty w postaci kopii faktur VAT, potwierdzenia doręczenia faktur spółce oraz kopię protokołu technicznego odbioru robót z 24 sierpnia 2015 r.

Dowody: pismo z 21.01.2016 r. (k. 61);

pismo z 21.01.2016 r. (k. 62);

pismo z 26.01.2016 r. (k. 63-65);

potwierdzenie nadania z 27.01.2016 r. (k. 66-67);

pismo z 27.01.2016 r. (k. 68);

pismo z 29.01.2016 r. (k. 69);

potwierdzenie nadania z 29.01.2016 r. (k. 70-71);

pismo z 4.02.2016 r. (k. 72);

potwierdzenie nadania z 5.02.2016 r. (k. 73-74).

Dnia 17 marca 2016 r. spółka (...) uiszczyła na rachunek (...) spółki (...) kwotę 4.500 zł z tytułu faktury nr (...).

Dowody: e-mail z 17.03.2016 r. (k. 185);

duplikat potwierdzenia przelewu z 17.03.2016 r. (k. 186).

Spółka (...) nie kwestionuje roszczenia spółki (...) o zapłatę kwoty 112.689,16 zł z faktury nr (...).

Dowód: zeznania świadka B. P. - prokurenta samoistnego (k. 391-391v, 393).

Sąd zważył, co następuje:

Powódka w niniejszej sprawie domagała się od pozwanych solidarnej zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane, wykonane w ramach zawartej z pozwaną spółką jako generalnym wykonawcą umowy nr (...) w kwocie 112.689,16 zł, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 16 października 2015 r. – tj. od dnia następnego po upływie terminu zapłaty wskazanego w fakturze nr (...), wystawionej pozwanej spółce. W pierwszej kolejności podstawę prawną

swojego żądania określiła jako art. 647 k.c., zaś jako podstawę odpowiedzialności solidarnej pozwanej gminy jako inwestora wskazała art. 647¹ § 5 k.c.

Dokonując oceny prawnej zgłoszonego roszczenia, w pierwszej kolejności należy uznać, że powódka wskazała właściwą podstawę prawną żądania zapłaty tak co do pozwanej spółki, jak i co do odpowiadającej solidarnie jako inwestor pozwanej gminy. Zastosowanie znajdowały przy tym przepisy art. 647¹ k.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej art. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności (Dz. U. z 2017 r. poz. 933), albowiem zgodnie z art. 12 tej ustawy do umów o roboty budowlane zawartych przed jej dniem wejścia w życie (tj. przed 1 czerwca 2017 r.) stosuje się art. 647¹ k.c. w brzmieniu dotychczasowym, a umowa o roboty budowlane między powódką a pozwaną spółką została zawarta 31 lipca 2015 r. – zatem przed wejściem w życie ustawy.

Zgodnie z art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Jednocześnie art. 647¹ § 1 k.c. stanowi podstawę, aby w ramach wykonywania umowy o roboty budowlane generalny wykonawca zlecił część prac objętych umową podwykonawcy za zgodą inwestora wyrażoną w trybie art. 647¹ § 2 zdanie pierwsze k.c. z zastosowaniem domniemania określonego w zdaniu drugim wskazanej jednostki redakcyjnej, zgodnie z którym jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy. Jednocześnie art. 647¹ § 4 k.c. wprowadza wymóg zachowania formy pisemnej ad solemnitatem umowy o roboty budowlane generalnego wykonawcy z podwykonawcą. Wreszcie art. 647¹ § 5 k.c. stanowi, że zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Przedmiot świadczenia wykonawcy i odpowiednio podwykonawcy w przypadku zawarcia umowy o roboty budowlane został określony przez ustawodawcę w art. 647 k.c. jako oddanie przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej. Jednocześnie ustawodawca w przepisach k.c. nie zawarł definicji legalnej pojęcia „obiekt”, w związku z czym konieczne jest w tym zakresie odwołanie się do przepisów szczególnych, zawartych w innych ustawach, zwłaszcza w ustawie z dnia 21 listopada 2003 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409), zwanej dalej p.b., która – stosownie do swojego art. 1 – normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach. Jednocześnie w art. 3 p.b. ustawodawca zawarł szereg definicji legalnych użytych w ustawie pojęć: i tak zgodnie z art. 3 pkt 1 p.b. przez pojęcie „obiekt budowlany” należy rozumieć „budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych”, natomiast zgodnie z art. 3 pkt 4 lit. c p.b. przez pojęcie „obiekt małej architektury” należy rozumieć „niewielkie obiekty, a w szczególności użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki”. Art. 3 pkt 7 p.b. definiuje z kolei „roboty budowlane” jako „budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego”, a art. 3 pkt 6 p.b. definiuje „budowę” jako „wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego”.

Na tle wskazanych przepisów doktryna jest zgodna co do tego, że w zakresie zdefiniowania pojęć zawartych w art. 647 k.c. zasadne jest odwołanie się do przepisów p.b., jak również co do tego, że „obiektem”, którego dotyczy zobowiązanie wynikające z umowy o roboty budowlane, może być jakikolwiek obiekt zdefiniowany w art. 3 p.b. [por. B. L. w: red. O., Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2017; Z. w: red. G., M., Kodeks cywilny. Komentarz, W. 2016; G., Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 450-1088. W. 2016; O., Prawo budowlane i nieruchomości. Komentarz, W. 2015; J. S. w: red. Włodyka, Prawo umów handlowych, System Prawa Handlowego, T. 5, W. 2014, str. (...) - (...)].

Tym samym przedmiotem umowy o roboty budowlane może być oddanie przewidzianych w umowie obiektów użytkowych służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huštawki, drabinki, śmietniki, a takimi właśnie obiektami były obiekty placu zabaw w ramach zadania „Zagospodarowanie skweru w K. Ł.”, które na podstawie umowy nr (...) z 31 lipca 2015 r. powódka miała dostarczyć na plac budowy i zamontować (a więc wnieść i następnie oddać), czy też nadzorować ich montaż (w przypadku areny A.). Dodać trzeba, że w ostateczności Arena A. ostatecznie i tak została zamontowana przez powódkę, na mocy osobnej umowy zawartej przez powódkę ze spółką (...), za którą powódka otrzymała odrębne wynagrodzenie, które nie jest przedmiotem niniejszej sprawy (ta druga umowa nie została przedstawiona pozwanej gminie K., jako umowa podwykonawcy pozwanej spółki (...)).

Umowa nr (...) tym samym winna być zakwalifikowana jako umowa o roboty budowlane, z wynikającymi stąd konsekwencjami prawnymi.

Art. 647 k.c. w zw. z art. 647¹ § 1 k.c. określa również obowiązek drugiej strony umowy – generalnego wykonawcy – wobec podwykonawcy, a który to obowiązek sprowadza się do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Na powódce w niniejszej sprawie w stosunku do pozwanej spółki spoczywał wobec tego na podstawie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. ciężar udowodnienia, że zawarła z pozwaną spółką jako generalnym wykonawcą umowę o roboty budowlane w charakterze jej podwykonawcy, że oddała określony umową obiekt, oraz że pozwana spółka nie uiściła należnego jej wynagrodzenia.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wyraźnie świadczy o tym, że powódka ciężarowi temu sprostała, albowiem między stronami w zasadzie niesporne było to, że zawarły umowę nr (...), która – jak już wskazano – była umową o roboty budowlane, zaś okoliczność iż oddała określony umową obiekt (czyli służące rekreacji codziennej obiekty placu zabaw w postaci w szczególności piaskownicy, huštawki, czy „bazy korsarzy”, „bujaka kucyka”, „karuzeli żuczek” i innych) została przez nią udowodniona z jednej strony poprzez przedłożenie dokumentów w postaci protokołów odbioru technicznego, które ostatecznie zostały podpisane również przez pozwaną spółkę (choć nie przedłożyła obu oryginałów, to prokurent samoistny pozwanej spółki, przesłuchany jako świadek, przyznał ostatecznie, że podpisał te protokoły), jak też poprzez zeznania przesłuchanych w sprawie w charakterze świadków: M. S., M. Ł., A. S., M. N. oraz B. P. (prokurenta samoistnego pozwanej spółki). Najistotniejsze były przy tym zeznania właśnie B. P., który - jako prokurent samoistny - przyznał zarówno to, że strony łączyła umowa, jak i to, że powódka wykonała określone umową roboty i wobec jakości wykonania tych robót nie zgłaszano zastrzeżeń, jak też i to, że nie otrzymała dochodzonego pozwem wynagrodzenia za wykonanie tych robót. Co więcej na koniec przesłuchania oświadczył, że pozwana spółka (...) nie kwestionuje roszczenia spółki (...) o zapłatę kwoty 112.689,16 zł z faktury nr (...).

W zakresie żądania przez powódkę od pozwanej spółki odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie, jego podstawę prawną stanowił art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Opóźnienie po stronie pozwanej spółki powstało wraz z upływem terminu zapłaty dochodzonego pozwem wynagrodzenia w kwocie 112.689,16 zł określonego w fakturze VAT nr (...) na dzień 15 października 2015 r. (powódka udowodniła przy tym, że doręczyła fakturę dnia 1 września 2015 r.). Okoliczność nieuiszczenia kwoty wskazanej w fakturze w określonym w niej terminie była przy tym niewątpliwa. Tym samym powódce od dnia następującego po upływie terminu zakreślonego fakturą (dłuższego niż określony umową, gdyż ten upływał z dniem 30 września 2015 r. i od dnia 1 października 2015 r. pozwana spółka pozostawała w opóźnieniu) należały się zgodnie z żądaniem odsetki z art. 481 § 1 k.c., albowiem Sądowi na podstawie art. 321 § 1 k.p.c. nie wolno orzec ponad żądanie strony.

Wysokość odsetek z art. 481 § 1 k.c. określa art. 481 § 2 k.c., który przed wejściem w życie dnia 1 stycznia 2016 r. ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1830), stanowił iż wierzycielowi należą się odsetki w wysokości ustawowej, zaś od wejścia w życie wskazanej ustawy – w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie. Wprowadzona przez ustawodawcę zmiana znalazła również swój wyraz w sentencji wyroku w niniejszej sprawie.

Tym samym roszczenie o zapłatę wynagrodzenia z umowy nr (...), skonkretyzowanego fakturą VAT nr (...), wraz z odsetkami za opóźnienie dochodzone w niniejszej sprawie wobec pozwanej spółki (...) należało uznać za uzasadnione.

Przechodząc do rozważań dotyczących solidarnej odpowiedzialności pozwanej gminy należy w pierwszej kolejności wskazać, że również w tym zakresie powódka powołała prawidłową podstawę prawną swojego roszczenia, tj. art. 647¹ § 5 k.c. W tym zakresie z kolei spoczywał na powódce ciężar udowodnienia, że pozwana gmina jako inwestor wyraziła zgodę na zawarcie przez pozwaną spółkę (jako generalnego wykonawcę) z powódką (jako podwykonawcą) umowy o roboty budowlane i zaakceptowała jej treść. Również i te fakty powódka wykazała przedłożonymi przez siebie dokumentami (w szczególności pismem pozwanej gminy z 17 sierpnia 2015 r. oraz późniejszą korespondencją prowadzoną z gminą), przy czym w istocie nie były one sporne. Między stronami nie było też sporu co do tego, że zgłoszenie podwykonawcy przez powódkę miało miejsce 11 sierpnia 2015 r., kiedy to odpowiednie pismo wraz z kopią umowy nr (...) zostało doręczone pozwanej gminie. Została tym samym zachowane wymogi powstania odpowiedzialności solidarnej inwestora na podstawie art. 647¹ § 5 k.c., określone w art. 647¹ § 2 i 4 k.c. Granice tej odpowiedzialności wyznacza zaś treść zaakceptowanej przez inwestora umowy z podwykonawcą, a zatem umowy nr (...). Odpowiedzialnością tą nie byłyby natomiast objęte roboty wykonane na podstawie zlecenia z 10 lipca 2015 r., gdyż brak jest w aktach sprawy jakichkolwiek dowodów na to, aby również to zamówienie zostało przedłożone pozwanej gminie do akceptacji. Tym niemniej - jak już wyżej wspomniano - powódka całe dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie opierała na wystawionej wyłącznie za przedmiot umowy nr (...) fakturze nr (...) z 31 sierpnia 2015 r., z terminem płatności określonym na dzień 15 października 2015 r.

Zaznaczyć też trzeba, że solidarna odpowiedzialność inwestora nie obejmuje roszczeń o naprawienie szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązku zapłaty wynagrodzenia, czy też roszczeń ubocznych z tym związanych (odsetki) [por. Z. w: red. G., M., Kodeks cywilny. Komentarz, W. 2016; B. L. w: red. O., Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2017], opóźnienie kontrahenta podwykonawcy z zapłatą wynagrodzenia per se nie powoduje zatem (z uwagi na art. 371 k.c.), że roszczenie o zapłatę odsetek może być dochodzone przeciwko podmiotom ponoszącym solidarną odpowiedzialność na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. [por. wyrok SN z 5.09.2012 r. w sprawie IV CSK 91/12, L.]. Podmioty ponoszące solidarną odpowiedzialność na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. są natomiast zobowiązane zapłacić odsetki za opóźnienie po skutecznym wezwaniu ich przez podwykonawcę do zapłaty wynagrodzenia, gdyż roszczenie o zapłatę wynagrodzenia wynikające z art. 647¹ § 5 k.c. ma charakter bezterminowy (art. 455 k.c.) [por. wyrok SA w Katowicach z 13.05.2015 r. w sprawie V ACa 827/14, L.; wyrok SN z 5.09.2012 r. w sprawie IV CSK 91/12, L.].

W związku z powyższym należało uznać, że o ile powódka zasadnie domagała się od pozwanej gminy, jako dłużniczki solidarnej, zapłaty kwoty 112.689,16 zł, jednakże niezasadnie żądała zasądzenia od niej odsetek ustawowych w oparciu o art. 481 § 1 k.c. za okres od dnia 16 października 2015 r.. Wskazać bowiem trzeba, że powódka wezwała gminę do zapłaty, zakreślając siedmiodniowy termin płatności, dopiero pismem datowanym na dzień 13 stycznia 2016 r. i doręczonym 18 stycznia 2016 r., należy jednak mieć na uwadze, że zgodnie z art. 455 k.p.c. dłużnik powinien spełnić świadczenie niezwłocznie po wezwaniu go do tego przez wierzyciela. W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że nie można wskazać jednego terminu, który odpowiadałby pojęciu niezwłoczności, gdyż nie jest możliwe określenie go in abstracto w oderwaniu od okoliczności konkretnego wypadku [por. uzasadnienie uchwały SN z 22.11.2013 r., III CZP 72/13]. Pojęcie niezwłoczności nie oznacza bowiem "natychmiastowej powinności świadczenia", lecz jedynie spełnienie go "bez nieuzasadnionej zwłoki" – w takim terminie, w jakim działający prawidłowo dłużnik mógłby je spełnić w normalnym toku prowadzenia swoich spraw. Tym samym podkreśla się, że jest to "termin obiektywnie realny", a w zakresie ustalenia, jaki termin jest obiektywnie realny, powinny być brane pod uwagę wszelkie okoliczności niezbędne do wykonania zobowiązania.

W okolicznościach niniejszej sprawy pozwana gmina, jako inwestor nie związany żadnym stosunkiem umownym z powódką, nie miała wiedzy na temat zakresu wzajemnych rozliczeń między generalnym wykonawcą i podwykonawcą ani dostępu do dokumentacji odbiorowej między tymi spółkami, uzasadnione jest więc podjęcie przez gminę czynności

sprawdzających zasadność skierowanego do niej żądania zapłaty. Tym samym zakreślony w piśmie z dnia 13 stycznia 2016 r. (do którego nie załączono żadnych dokumentów uzasadniających żądanie) siedmiodniowy termin należy uznać za zbyt krótki, aby mógł odpowiadać, w okolicznościach niniejszej sprawy, pojęciu "niezwłoczności". Na żądanie gminy powódka uzupełniła jednak dokumenty dotyczące roszczenia w zakresie pozwalającym na ocenę jego zasadności, załączając je do pisma datowanego na dzień 29 stycznia 2016 r. i w tym samym dniu wysłanego pocztą pozwanej gminie. Po doliczeniu od daty wysłania tego pisma wraz z załączonymi dokumentami 14 dni (czas niezbędny na doręczenie pisma oraz podjęcie czynności zmierzających do zapłaty) przyjąć należy, że pozwana gmina winna spełnić świadczenia dnia 12 lutego 2016 r., z kolei od dnia następnego, tj. 13 lutego 2016 r., zasadne jest roszczenie powódki o zapłatę odsetek za opóźnienie.

Niejako na marginesie zaznaczyć również należy, że w sprawie nie znajdował zastosowania art. 143c ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164), zwanej p.z.p., albowiem przepis ten dotyczy w istocie możliwości dokonania bezpośrednich płatności wynagrodzenia przez inwestora na rzecz podwykonawcy w związku z realizacją zawartej w trybie p.z.p. umowy o roboty budowlane z generalnym wykonawcą, który uchyla się od płatności na rzecz swoich podwykonawców, pomimo tego, że inwestora i podwykonawcy nie łączy umowa o roboty budowlane. Tym samym przepis ten pozwala inwestorowi na pominięcie generalnego wykonawcy przy dokonywaniu płatności za roboty wykonane przez podwykonawców. W doktrynie jednocześnie wskazuje się, że w świetle art. 143c ust. 8 p.z.p. przepisy od art. 143a do art. 143d p.z.p. nie naruszają praw i obowiązków zamawiającego, wykonawcy, podwykonawcy i dalszego podwykonawcy wynikających z przepisów art. 647¹ k.c., które ustanawiają odpowiedzialność solidarną inwestora i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy z tytułu realizacji części umowy o roboty budowlane [por. M. J., Prawo zamówień publicznych, Legalis 2017].

Ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd opierał się na dowodach z dokumentów, a także innych dowodach pisemnych (kserokopiach, wydrukach korespondencji mailowej), do których na podstawie art. 309 k.p.c. stosowano odpowiednio przepisy o dowodach z dokumentów, oraz na dowodach z zeznań świadków. Przedłożone dowody pisemne nie były przy tym w zasadzie kwestionowane przez strony (o ile bowiem pozwana spółka zakwestionowała w odpowiedzi na pozew wykonanie umowy, o tyle przyznał ten fakt jej prokurent samoistny, zeznając na rozprawie w charakterze świadka), a ponadto znalazły swoje oparcie w zeznaniach przesłuchanych świadków. Zeznania te były jednocześnie ze sobą zgodne i wskazywały zarówno na to, że strony łączyła umowa, jak i na to, że umowa ta została przez powódkę wykonana, a pozwana spółka nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń co do jej wykonania. Zeznania świadków i kluczowe dowody, na których opierał się Sąd, zostały przy tym omówione już we wcześniejszej części rozważań. W zakresie relacji między powódką a pozwaną gminą z kolei podstawowe znaczenie miały dokumenty prywatne dotyczące wymiany między nimi korespondencji, która miała miejsce w styczniu i lutym 2016 r.

Sąd pominął dowód z zawnioskowanych przez pozwaną gminę świadków W. H. (na podstawie art. 227 k.p.c.) oraz M. K. (na podstawie art. 217 § 3 k.p.c.), albowiem w przypadku pierwszego z wymienionych świadków okoliczności, na jakie miał zeznawać, nie obejmowały faktów, lecz dotyczyły oceny prawnej, jakiej świadek miałby dokonać w ramach składania zeznań co do tego, czy umowa nr (...) była umową o roboty budowlane, czy umową o dzieło, zaś w przypadku okoliczności, na które powołano drugiego świadka, to wskazać trzeba, że zostały one potwierdzone pismem z 17 sierpnia 2015 r. i w całości zostały przyjęte jako prawdziwe (pismo z 17 sierpnia 2015 r. dotyczyło zaakceptowania umowy z podwykonawcą), a nadto nie były kwestionowane przez stronę przeciwną (pismo z dnia 17 sierpnia 2015 r. złożyła do akt sprawy sama powódka).

Nadto na podstawie art. 227 k.p.c. Sąd uznał za nieprzydatne dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zeznanie świadka A. K. oraz świadka E. W., albowiem świadkowie ci nie mieli żadnej wiedzy co do okoliczności sprawy. Dowodu z zeznań świadka J. K. Sąd nie przeprowadził, albowiem świadek ten zmarł.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., stosując zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy, albowiem powódka wygrała w całości w stosunku do pozwanej spółki, a uległa w nieznacznej części dotyczącej odsetek w stosunku do pozwanej gminy. Podstawę odpowiedzialności solidarnej pozwanych stanowił przy tym art. 105 § 2 k.p.c. Na poniesione przez powódkę koszty niezbędne do celowego

dochodzenia jej praw, w łącznej kwocie 12.852 zł, złożyły się: opłata stosunkowa od pozwu w kwocie 5.635 zł stosownie do art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623), wynagrodzenie jednego zawodowego pełnomocnika będącego radcą prawnym (art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c.) w kwocie 7.200 zł stosownie do § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), oraz opłata skarbową od udzielenia jednego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł stosownie do art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827).

Zaznaczyć przy tym trzeba, że brak było podstaw do otwarcia rozprawy na wniosek powódki uzasadniony tym, że przed zamknięciem rozprawy nie złożyła spisu poniesionych kosztów postępowania. W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że Sąd może zamkniętą rozprawę otworzyć na nowo zgodnie z art. 225 k.p.c. Otworzenie rozprawy następuje, gdy istotne okoliczności ujawniły się po zamknięciu rozprawy, co może być wynikiem narady sędziowskiej (art. 316 § 2 k.p.c.) lub wynikiem postępowania dowodowego (art. 224 § 2 k.p.c.). Sąd otwiera rozprawę z urzędu, kiedy po zamknięciu rozprawy stwierdzi, iż sprawa nie została dostatecznie wyjaśniona. Otwarcie rozprawy może nastąpić również na wniosek stron, w sytuacji, kiedy wymaga tego ochrona ich praw. W rozpoznawanej sprawie nie wystąpiła żadna z tych sytuacji. Pełnomocnik powódki był bowiem obecny na ostatniej rozprawie, przewodniczący udzielił głosu pełnomocnikowi powódki tuż przed zamknięciem rozprawy, a zatem miał on pełną możliwość wypowiedzenia się co do wszystkich okoliczności sprawy oraz złożenia dowolnych wniosków, jak również złożenia spisu kosztów.